

Pers en Voorlichting

Hof van Justitie van de Europese Unie
PERSCOMMUNIQUÉ nr. 138/12
Luxemburg, 6 november 2012

Arrest in zaak C-199/11
Europese Gemeenschap / Otis NV e.a

Het Handvest van de grondrechten staat er niet aan in de weg dat de Commissie in naam van de Unie bij een nationale rechterlijke instantie een schadevergoedingsactie instelt ter zake van de door de Unie geleden schade als gevolg van een met het Unierecht strijdige mededingingsregeling of gedraging

Wanneer de Europese Commissie een beschikking geeft waarbij zij het bestaan van een mededingingsverstorende overeenkomst vaststelt, is de overheid aan die beschikking gebonden, dus ook de nationale rechterlijke instanties.

In februari 2007¹ heeft de Commissie geldboeten voor in totaal meer dan 992 miljoen EUR opgelegd aan de groepen Otis, Kone, Schindler en ThyssenKrupp voor hun deelname aan mededingingsregelingen op de markt van de verkoop, de installatie, het onderhoud en de modernisering van liften en roltrappen in België, Duitsland, Luxemburg en Nederland.

De betrokken ondernemingen hebben beroepen tot nietigverklaring van die beschikking ingesteld bij het Gerecht van de Europese Unie. Bij arresten van 13 juli 2011² heeft het Gerecht de door Otis, Kone en Schindler ingestelde beroepen verworpen. De geldboeten die aan de vennootschappen van de groep ThyssenKrupp zijn opgelegd, zijn verlaagd.

Sommige van de vennootschappen van deze vier groepen hebben bij het Hof van Justitie hogere voorziening met het oog op de vernietiging van het arrest van het Gerecht ingesteld³.

Parallel daaraan heeft de Commissie in juni 2008 – als vertegenwoordigster van de Europese Unie (die toen nog de Europese Gemeenschap heette) – voor de Rechtbank van Koophandel te Brussel (België) van Otis, Kone, Schindler en ThyssenKrupp een bedrag van 7 061 688 EUR gevorderd. De Commissie voerde aan dat de Europese Unie financieel nadeel had geleden in België en Luxemburg als gevolg van de mededingingsregeling waaraan deze ondernemingen hadden deelgenomen. De Europese Unie had immers meerdere aanbestedingen uitgeschreven voor de installatie, het onderhoud en de renovatie van liften en roltrappen in de verschillende gebouwen

¹ Beschikking C(2007) 512 def. van de Commissie van 21 februari 2007 inzake een procedure op grond van artikel 81 van het EG-Verdrag (zaak nr. COMP/38.823 – Liften en roltrappen), waarvan een samenvatting is gepubliceerd in het *Publicatieblad van de Europese Unie* (PB 2008, C 75, blz. 19).

² Arresten in de zaak Schindler Holding Ltd e.a./Commissie (T-138/07); in gevoegde zaken General Technic-Otis Sàrl/Commissie (T-141/07), General Technic Sàrl/Commissie (T-142/07), Otis SA e.a./Commissie (T-145/07), en United Technologies Corp./Commissie (T-146/07); in gevoegde zaken ThyssenKrupp Liften Ascenseurs NV/Commissie (T-144/07), ThyssenKrupp Aufzüge GmbH e.a./Commissie (T-147/07), ThyssenKrupp Ascenseurs Luxembourg Sàrl/Commissie (T-154/07), ThyssenKrupp Liften BV/Commissie (T-148/07), ThyssenKrupp Elevator AG/Commissie (T-149/07), en ThyssenKrupp AG/Commissie (T-150/07), alsook in de zaak Kone Oyj e.a./Commissie (T-151/07) (zie ook CP nr. 72/11).

³ Aanhangige zaken: Schindler Holding Ltd e.a./Commissie ([C-501/11 P](#)) en Kone e.a./Commissie ([C-510/11 P](#)).

Bij beschikking doorgehaalde zaken: beschikkingen van 24 april 2012, ThyssenKrupp Liften Ascenseurs / Commissie ([C-516/11 P](#)) en ThyssenKrupp Liften / Commissie ([C-519/11 P](#)); beschikkingen van 8 mei 2012, ThyssenKrupp Ascenseurs Luxembourg / Commissie ([C-504/11 P](#)), ThyssenKrupp Elevator / Commissie ([C-505/11 P](#)) en ThyssenKrupp / Commissie ([C-506/11 P](#)).

Afgehandelde zaken: beschikkingen van 15 juni 2012, United Technologies ([C-493/11 P](#)) en Otis Luxembourg e.a./Commissie ([C-494/11 P](#)).

van de Europese instellingen die hun zetel in deze beide landen hadden, waarvoor een hogere dan de marktprijs is betaald als gevolg van het door de Commissie onrechtmatig verklaarde kartel.

In die context heeft de Rechtbank van Koophandel beslist om het Hof meerdere prejudiciële vragen te stellen. Zij vraagt in de eerste plaats of de Commissie bevoegd is om de Unie voor de nationale rechter te vertegenwoordigen in de specifieke context van deze zaak.

Het Hof is in dat verband van oordeel dat aangezien het geding is ingeleid vóór de inwerkingtreding van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU), de vertegenwoordiging van de Unie wordt geregeld door het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap (EG). De Commissie is dan ook bevoegd om de Gemeenschap voor de nationale rechterlijke instantie te vertegenwoordigen, zonder dat daarvoor een specifieke volmacht nodig is.

De nationale rechterlijke instantie vraagt in de tweede plaats of het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie zich ertegen verzet dat de Commissie – als vertegenwoordigster van de Unie – een vordering instelt tot vergoeding van de schade die de Unie heeft geleden wegens een mededingingsverstoring gedraging waarvan bij een beschikking van die instelling is vastgesteld dat zij in strijd is met het Verdrag.

Het Hof herinnert er vooraf aan dat iedere persoon schadevergoeding mag vorderen wanneer er een causaal verband is tussen de geleden schade en een verboden mededingingsregeling of gedraging en dat dit recht dus ook aan de Unie toekomt.

Bij de uitoefening van dat recht moeten echter de grondrechten van de partijen, zoals deze met name door het Handvest worden gegarandeerd, worden geëerbiedigd. Wat meer bepaald het recht op effectieve rechterlijke bescherming betreft, herinnert het Hof eraan dat dit uit diverse onderdelen bestaat, met name het recht op toegang tot de rechter en het beginsel van „equality of arms”.

Het Hof merkt ten aanzien van het recht op toegang tot de rechter op dat de regel dat de nationale rechterlijke instanties zijn gebonden aan de constatering van een onrechtmatige gedraging in een beschikking van de Commissie, niet inhoudt dat de partijen geen toegang tot een rechter hebben. Het Hof benadrukt in dat verband dat het recht van de Unie voorziet in een stelsel van rechterlijke toetsing van de besluiten van de Commissie op mededingingsgebied dat alle door het Handvest van de grondrechten vereiste garanties biedt.

Het Hof merkt ook op dat de nationale rechterlijke instanties weliswaar gebonden zijn aan de vaststellingen van de Commissie ten aanzien van het bestaan van mededingingsverstoring gedrag, maar dat dit niet wegneemt dat zij als enige bevoegd zijn om te beoordelen of sprake is van schade en van een direct causaal verband tussen deze gedraging en de geleden schade. Ook als de Commissie de precieze gevolgen van de inbreuk in haar beschikking heeft moeten bepalen, staat het nog steeds aan de nationale rechter om geval per geval de schade te bepalen die is veroorzaakt aan elk van de personen die een schadevordering hebben ingesteld. Om die redenen is de Commissie niet rechter en partij in haar eigen zaak.

Wat tot slot het beginsel van „equality of arms” betreft, herinnert het Hof eraan dat dit beginsel tot doel heeft een evenwicht tussen de procespartijen te verzekeren door te garanderen dat elk aan de rechter overgelegd document kan worden gecontroleerd en bestreden door alle procespartijen. Het Hof merkt op dat de door de Commissie in de loop van de inbreukprocedure verzamelde informatie – waarvan de verzoekende vennootschappen stellen dat zij daar geen kennis van hebben genomen – niet door de Commissie aan de nationale rechterlijke instantie zijn verstrekt. Hoe dan ook verbiedt het recht van de Unie de Commissie om de door haar in het kader van een onderzoek op mededingingsgebied verzamelde informatie voor een ander dan dat doel te gebruiken.

Op basis van die overwegingen komt het Hof tot de conclusie dat het Handvest zich niet ertegen verzet dat de Commissie namens de Unie bij een nationale rechterlijke instantie een vordering

instelt tot vergoeding van de schade die de Unie heeft geleden wegens een met het recht van de Unie strijdige mededingingsregeling of gedraging.

NOTA BENE: De prejudiciële verwijzing biedt de rechterlijke instanties van de lidstaten de mogelijkheid, in het kader van een bij hen aanhangig geding aan het Hof vragen te stellen over de uitlegging van het recht van de Unie of over de geldigheid van een handeling van de Unie. Het Hof beslecht het nationale geding niet. De nationale rechterlijke instantie dient het geding af te doen overeenkomstig de beslissing van het Hof. Deze beslissing bindt op dezelfde wijze de andere nationale rechterlijke instanties die kennis dienen te nemen van een soortgelijk probleem.

Voor de media bestemd niet-officieel stuk, dat het Hof van Justitie niet bindt.

De [volledige tekst](#) van het arrest is op de dag van de uitspraak te vinden op de website CURIA.

Contactpersoon voor de pers: Stefaan Van der Jeught ☎ (+352) 4303 2170